

gim v korist; tista nedoučenost pa, ki je komaj smetano tu in tam posnela, redi le napuh; zares učeni mož nikdar ni ošaben.

Dopisi.

Iz Trsta nam piše J. G. Vrdélski *) to-le: „Je že nekaj časa, kar mi je mnogo mojih rojakov, namreč tukajšnjih Slovencev, razodevalo željo, izvedeti vendar, saj na kratko, zgodovino Trsta, tega nekdanj čisto slavjanskega, zdaj pa po nesreči deloma poitalijančenega, deloma ponemčenega važnega primorskega mesta in njegove okolice. Silno so me ob enem prosili, naj jim jaz pišem in objavljam (namesti opuščena, v podobi knjige l. 1869. dovršenega časnika „Pod Lipo“) kako knjižico v domačem jeziku o tej zgodovini, ki je bila sicer dozdej predmet celó sedem in tridesetih več ali manj obširnih knjig, med katerimi se pa, žalibog! ne nahaja nobena v našem narodnem jeziku. To je velika sramota za nas! Pisali so jih večidel naši hudi protivniki, in se vé, kako. Med njimi slovita poitalijančeni tržaščan dr. Kandler in pa Löwenthal, trd Nemeč, bivši vrednik „Triesterice“. — Na zgorej omenjeno prošnjo sem moral obljubiti, da bom skušal napravljati na podlagi že zdavnej pripravljene gradiva, in pa izdajati primerno knjigo o tej, za nas Slovence res tehtni zadevi — v mesečnih snopičih, katerih vsak bi obsegal 16 strani, da se tako čedalje bolj zljajša plačilo naročnine, ki bi znašala sicer za celo leto le 80, za pol leta tedaj 40, in za tri mesece 20 soldov. Izhajala bi ta knjiga po mojem računu skoraj 20 mesecev, in imela nazadnje okoli 320 strani. Ker bi se ji pa na primernih mestih vvrstovale tudi bolj važne zgodovinske reči zastran vseh drugih, starih in sedašnjih Slavjanov, bi utegnila gotovo zanimati tukajšnje in druge Slovence, temoč sploh vse Slavjane. Živo se jim tedaj priporočam, naj me krepko podpirajo; saj strošek bi jim ne bil težaven, dobička bi pa morda vendar kaj došlo za našo narodnost (težko tudi za-me).

Izdajanje knjige bi si utegnilo imeti začetek že meseca aprila t. l., ako se oglasijo ob pravem času naročniki, katerih pričakujem — obilo od vseh strani, zlasti pa od „čitalnic in njih udov“.

Iz Gorice 14. sveč. (Za učitelja slovenščine v deželni kmetijski šoli goriški) je imenoval provizorično tukajšnji deželni odbor g. Vodopivca. To vam je — kakor pravijo — res slovensk junak; v literaturi laški bolj prebrisan nego kak visokoučen Lah, kajti do sedaj nismo ne slišali ne brali, da bi bil kak „Tasso“ pisal „Krst pri Savici“, kakor uči visokoučeni g. profesor Vodopivec. Njegovo ime, čisto slovensko, nam sicer ne vzbuja nikakoršnega suma, da bi bil imenovani gospod vinu poseben prijatelj, al istina je, da so ga morali lasje boleti, če je res izgovoril ono sentenco o Tasso-u, kajti da bi učitelj slovenščine prvega dela prvega slovenskega pesnika ne poznal, zdi se nam neverjetno.

Ivan Markov.

Iz Materije 14. sveč. — č. — Kakor so vam „Novice“ že naznanile, so bile 28. in 29. decembra l. l. pri nas volitve novega občinskega zbora. Vnel se je bil pri tej priliki viharen boj med dvema strankama; zmaga napredovalne stranke bila je sijajna; starokopitneži z dosedanjim županom na čelu (kteri je sicer deželan a vrl nemčón) se, akoravno do kraja premagani, nočejo podati ter se tako rekoč z zobmi zoper zmagovalce branijo. V občé podučivno bi utegnili biti, kako se

lahko občinske volitve vničijo ali kako se saj dalje časa, kakor volilcem drago, na županskem stolu sedi. Postava velí, da mora občinska volitev najmanj 8 dni pred volitvijo naznanjena, to je, dotični oglas pred županijo pribiti biti. Ako se ne bi to zgodilo in se kdo proti temu pritoži, ovrže deželna vlada to volitev. To je vse lepo, dobro in pošteno; a nepošteno in nepravilno je to, kar se je pri nas oziroma tega postavnega členu zgodilo, da si bi utegnili kdo od juridičnega stališča drugače soditi. Bila je namreč od nekdanj navada, ker je naša občina jako razprostorjena in šteje nad 6000 duš v 25 selih in ker jih v vsakem selu komaj po 3 do 5, redko več med prebivalci ume brati, da je vsakter župan nove volitve sicer po pribitem oglasu naznanil a posebej še vsako vas pismeno k volitvi povabil. To je tudi naš dosedanji župan storil, toda tem bolj vspešno, ker je vse volilce po pisanih povabilih vsacega po svojem razredu na prvi ali drugi volilni dan povabil, oglas pa komaj 5 dni namesto 8 dni pred volitvijo na hišo pribil. Konstatirati moramo, da na poklic pribitega oglasa ni prišlo ne 5 volilcev in ne bi jih bilo prišlo, da-siravno bi bil oglas mesec dni pred volitvijo pribit bil, temveč pa tako mnogobrojno in vkljub jako grozivnemu vremenu. Volitev se je vkljub viharjih intermezov postavno zvršila in starokopitneži so bili premagani; al njih izvrstni župan je, po nasvetu izvedenega gospoda, peticijo do deželne vlade osnoval, v kateri protestuje zoper lastno delovanje gledé razpisa volitve ter deželno vlado prosi, naj volitev ovrže. Odgovor vladin na to peticijo ni še znan, toda svetujemo vladi, naj bi se ne ozirala na ta protest preje, kakor da po preiskavi pride do zvižaje gori omenjene. Pripravljeni smo sicer tudi imena naznaniti, katerim je bilo obljubljeno 50 krajc. za pot in živitek prost, ako pridejo dosedanjemu županu svoj glas dati. Vprašamo tudi: čemu se je 29. decembra l. l. zjutraj toliko kave in cukra v Použanih razdelilo med ženskami? Znamo tudi svedokov imenovati, ako vam drago, dragi župane!

Iz Senožeč 7. febr. — ov. (Nemškutar ekstra statum.) Strela udri iz višine predrznega nemškutarja v Senožečah D., da je včeraj med svojimi izvoljenimi v pošteni krčmi izustil: „danes imajo Postojnski slovenski osli besedo v čitalnici na spomin ranjkega njihovega osla „Vodnika“, da bi jim iz tisoč zadreg pomagal“. — Slovenski bratje! al ne presega to ne samo vso človeško predrznost nego tudi človeško pamet? — česa je tak človek vreden? — nič družega nego golega pomilovanja, namreč: Bog daj norcu pamet! In ta mož je še, kakor naši ljudje pravijo, „rešpektar“! Pač si dobrega sadú se moremo nadjati iz take nemškutarke koprive!

V Sodražici 12. sveč. B. St. — Kakor se od več krajev sliši od hudega mraza, tako tudi pri nas imamo hudo zimo, tako da pri drevji veliko škodo napravlja, celó drevje poka in tudi živina medla postaja; sliši se tudi nekaj od bolezní. 9. dan t. m. je neki človek potovaje doli proti Ribnici uro hodá od nas zmrznil; pri njemu so našli 12 gold., iz Oblok je bil domá. Radoveden sem, ljube „Novice“ odgovora, kakošna pomoč je zoper to, da sadnega drevja zajec ne gloda?

Odgovor vredništva. Ako gospodar hoče mlada drevesa obvarovati pozeblíne, naj kol, ki ga jim pristavi, postavi tako, da (ako je kol 3 do 4 palce debel) solnce meseca prosenca in svečana mladih drevesec od ene do treh popoldne od vrha doli ne more obsejati. Ker so prva leta drevesca najbolj občutljiva, jih tako postavljene kol že varuje, da ne pozebejo. Tudi to pomaga, ako se drevesa od božiča do sušca na solnčni strani s slamo ovežejo. — Da zajec ne gloda dreves, zato

*) Je tržaški okoličan, stanuje pa v Trstu Via Farnedo v hiši gosp. Svétina št. 28.

nekteri pozimi mlada drevesca v slamo povijajo, pa to ni pridno, pod slamo v zimski noči drevo rado pozebe. Boljši je bodečega trnja okoli dreves navezati, da zajec blizo ne more. Najboljše pa je drevesca z apnom namazati ali pobeliti; pobelenega drevesa se zajec nikoli ne loti, in drevo tudi lepše raste. Tudi je dobro, če k drevju kol posadiš, na katerem je viselo meso v dimu. Če je pa kako drevo zajec ogrizel, mu naglo rano izreži in z vrtnim mazilom zaceli, sicer se bo les dalje sušil.

Novomesto. (V čitalnici naši) napravijo v nedeljo 6. sušca novomeški dijaki v Janežičevo proslavljenje „besedo“ s sledečim programom: Slavnostni govor. — Husitska (poje zbor). — Deklamacija: „Povodnji mož“. — Vltava (poje zbor). — Predstava „Stepan Šubic, ali Bela IV. na Hrvaškem“. — Sablja (poje zbor). — Budni govor. — Prostovoljni doneski so za Jenkov spominek.

Iz Ljubljane. (Zahvalno pismo), ki ga je, kakor je poslednji naš list omenil, družba kmetijska kranjska poslala bivšemu ministru za kmetijstvo grofu Potockemu, se glasi tako:

Vaša Prezvzišenost! Visokorodni grof!

Obče priznana je potreba, da se kmetijstvu mora na pomoč priti s tem, da se za-nj ustanovi poseben urad v vrsti ministerstva. Ustanovljenje ministerstva za kmetijstvo bilo je tedaj povsod sprejeto z največim veseljem, a veselje se je bilo še povikšalo, ko je temu ministerstvu na čelo stopil mož, čegar domoljubje, delavnost in izvedenost je bila znana vsemu svetu.

Mnogo smo pričakovali, še več smo prejeli. S krepko roko ste Vi, Prezvzišeni gospod, kmetijstvu skrbeč za potrebno mu prosto gibanje ne le z modrimi postavami na pomoč stopili, marveč dobro spoznavši to, česar mu najbolj manjka, dovolili ste izdatne denarne podpore vsem pospeševalnim pomočkom raznih kmetijskih oddelkov.

To očetovsko skrb Vaše Prezvzišenosti vsi kmetovalci različnih kraljestev in dežel avstrijskih hvaležno spoznavajo in slavé. Z veliko žalostjo bilo je toraj sprejeto naznanilo, da je Vaša Prezvzišenost odstopila od vodstva ministerstva za kmetijstvo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske, ktera je toliko dokazov Vaše posebne blagovoljnosti zapisala v svoje listine in je tako srečna, da tudi imé Vaše bere med svojimi častnimi udi, šteje si v sveto dolžnost, da v prvem shodu po odstopu Vaše Vzvišenosti v imenu naše družbe in vseh kmetovalcev kranjskih, ponavlja izrek neminljive zahvale za izdatni pospeh kmetijstva ob enem razodeva svoje obžalovanje, da ste Prezvzišeni gospod spoznali za dolžnost, visoko svojo službo izročiti v roke Njega c. kr. apostolskega Veličanstva.

Blagovolite, Prezvzišeni gospod, zahvalnico to, ki izreka resnična čutila naše dežele, prijazno sprejeti in c. kr. kmetijski družbi tudi v prihodnje še ohraniti svojo blagovoljnost.

Iz glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe na Kranjskem v Ljubljani 6. februarja 1870.

Dragotin pl. Wurzbach, predsednik.

Dr. Jan. Bleiweis, tajnik.

— (Zbornica kupčijsko-obrtnijska) je 11. dan t. m. volila za letošnje leto predsednika in podpredsednika: za unega je bil izvoljen gosp. V. C. Zupan, za tega gosp. Jan. Horak, ktera že več let opravljata to častno službo.

— (Darilo s 4000 gold.), ki je došlo po oporoki c. kr. dvornega svétnika bar. Pflügelna deželi kranjski je gosp. deželni predsednik pl. Conrad razdelil tako:

1) knjigarnicam učiteljskim, ki so ob enem tudi knji-

garnice ljudskih šol v Postojni, Vipavi, Škofjiloki, Črnomlju in Kranji vsaki po 60 gold.; 2) knjigarnici učiteljskega društva v Ljubljani 100 gold.; 3) podpornemu zalogu revnih gimnazijskih učencev v Ljubljani in Novem mestu in pa realnih učencev vsakemu po 200 gold.; 4) 20 ljudskim šolam na Kranjskem vsaki po 50 gold.; 5) protestantski šoli v Ljubljani 300 gold.; 6) varovalnici malih otrok 400 gold.; 7) bolnišnici v Novem mestu 500 gold.; 8) bolnišnicam v Postojni, Kranji in Kamniku vsaki po 200 gold.; 9) bolnišnici otroški v Ljubljani 200 gold.

— (Veselica s plesom pri c. kr. deželnemu predsedniku pl. Conradu) v pondeljek zvečer je bila sijajna v vsakem oziru; povabljenih je bilo gostov okoli 300 iz različnih stanov.

— (Škof Strosmajer) slovi v Rimu kot prvi govornik in je v obče v veliki slavi, al — kakor iz Rima pozvedamo iz zanesljivega vira — liberaluhom ne streže in jim ne bode vstregel. Čitalnici v Kastvu, ktera je prevzvišenemu škofu čestitala k slavi njegovi, je odgovoril, da mu je vseskozi sveta dolžnost vésti se po svoji vesti in prepričanji.

— (Magistrat razglašá), da — ker se bo 10 novih mestnih odbornikov prihodnji mesec volilo — leži zapisnik volilcev za leto 1870. sestavljen v magistratnem ekspeditu v splošni pregled. Zoper ta zapisnik je vsakdo, ki ima pravico voliti, upravičen se pritožiti, če je morebiti izpuščen ali ne v pravi razred vrstjen itd., toda svojo pritožbo mora do prihodnje sabote, to je, do 20. februarja t. l. pri magistratu ustmeno ali pisмено vložiti; pozneje vložene pritožbe ne veljajo nič.

— (Občni zbor delavskega društva) bode v nedeljo 20. dne t. m. ob dveh popoldne v dvorani na strelišču. — Radovedni smo izvedeti, kaj prav za prav je namen tega društva, ki se že dolgo po časnikih mota in je zdaj pod predsedništvom g. Hermanna Harischa stopilo na svetlo.

— (Evangeljcev) ali, kakor jih pri nas navadno imenujejo luteranov, je v Ljubljani 406; v šolo hodi njihovih otrok 27. Ali se pač splačajo stroški lastne šole za — 27 otrok?

— (Visoka nemška inteligencija) pri nekterih „mestnih očetih“ se kaže v jasnosti njihovih predlogov. V poslednji seji je krojaški mojster Fink stavil predlog: „dass das Velocipedfahren ausser den Troittoirs und Gehewegen in den Alleen gestattet werde“ (naj se kolesa jezdariti v drevoredih dovoli zunaj trotoárov in pešpotov). Kje pa potem hoče Fink jezdariti v drevoredih, če po pešpotih ne smé? kje so v drevoredih trotoari? Če bi mi bili v policijskem oddelku, rešili bi ta predlog, da kolesa jezdariti je postopacem pripuščeno le — na Grintovcu.

— („Tagblatt“) je gosp. Kreča zarad njegovega predloga v zboru „Slovenije“: naj namreč odbor pozveda, ktere županije uradujejo slovenski, ktere ne itd., imenoval „oberšpiceljna“. Al „Tagblatt“ je pozabil sebe, in da tedaj te službe ni več mogoče komu družemu dati. „Tagblatt-u“ gré že davno ex offo naslov vélikega vohúna, kajti pred njegovim vohonstvom — čemur priča je med 10 listi saj 6 listov — ni nič varno, niti posamesna oseba niti cela skupščina, niti šola niti cerkev in pridige njene. Kar eksistira „Tagblatt“, res ni treba več državne policije, zato se je pa že tudi koj izprva sumičilo, da životari od dispositionsfonda.

— (Dramatično društvo) bode predstavljalo v deželnem gledišču v nedeljo 20. dan t. m. krasnih melodij polno opereto „Kralj Vondra XXVI.“